

Priority SRK v oblasti vysokého školstva na najbližšie obdobie

Rektori slovenských vysokých škôl pokladajú vysoké školstvo za jeden zo základných pilierov udržateľnosti ďalšieho rozvoja spoločnosti. V súvislosti s prípravou programového vyhlásenia novej vlády SR pokladajú preto za potrebné prezentovať prioritné oblasti, ktorým by sa mala v nadchádzajúcom období venovať prvoradá pozornosť. Zároveň rektori vyjadrujú svoju pripravenosť na otvorený dialóg a intenzívnu spoluprácu s vládou a všetkými zainteresovanými v prospech zvýšenia úrovne slovenského vysokého školstva.

Slovenská rektorská konferencia pokladá pre nadchádzajúce obdobie za prioritné nasledujúce oblasti:

1. Kvalita vysokoškolského vzdelávania

Treba aplikovať nové prístupy na zvýšenie kvality činností vysokých škôl, predovšetkým v oblasti vzdelávania. V súlade s európskymi štandardmi prijatými ministrami školstva v nórskom Bergene v roku 2005 treba posilniť zodpovednosť samotných vysokých škôl za kvalitu poskytovaného vzdelávania a jej kontrolu. Vysoké školy musia mať transparentné vnútorné systémy garantovania kvality vzdelávania a externé hodnotenie Akreditačnou komisiou je potrebné zamerať aj na kontrolu funkčnosti a efektívnosti takýchto interných systémov. Akreditácia musí byť otvorenejšia a najmä transparentnejšia ako je v súčasnosti. Súčasťou systému akreditácie sa musí stať možnosť odvolania sa voči výsledkom akreditácie v prípade, ak vysoká škola zastáva názor, že v procese akreditácie neboli dodržané platné kritériá a pravidlá.

2. Udržateľnosť financovania vysokého školstva

Treba vecne stanoviť objem prostriedkov, ktoré budú z verejných zdrojov vynaložené v rozumnom časovom rámci – napríklad na päť rokov na vysokoškolské vzdelávanie a na vedu a výskum. Je potrebné stanoviť stabilné, jasné a transparentné kritériá a postupy na rozdeľovanie týchto prostriedkov (metodika prideľovania dotácií vysokým školám, normatívy financovania vzdelávania, sociálna podpora, rozvoj vysokých škôl, grantový systém na podporu výskumu a vývoja a ďalšie) tak, aby pôsobili na vysoké školy motivačne a viedli k zvyšovaniu ich výkonov a kvality vysokých škôl. Je nežiaduce, aby dochádzalo ku skokovým a účelovým zmenám, ktoré vedú k existenčným problémom aj takých vysokých škôl, ktoré vykazujú želaný nárast výkonov alebo kvality. Treba si uvedomiť, že pokles financovania vzdelávania a vedy v princípe nemôže mať pozitívny vplyv na ich kvalitu. Podľa posledných štatistík je spomedzi 30-tich krajín OECD financovanie vysokého školstva a vedy na Slovensku hlboko podpriemerné. Slovensko je v celkových výdavkoch z verejných a súkromných zdrojov v prepočte na jedného študenta na treťom mieste od konca, za nami je iba Poľsko a Turecko. Pri riešení otázky udržateľnosti financovania je potrebné využívať aj výsledky prebiehajúcich európskych projektov zaoberajúcich sa touto problematikou.

3. Výskum a spolupráca vysokých škôl a podnikateľského sektora

Vysoké školy tvorbou a sústredovaním poznatkov a sústredovaním vysokokvalifikovaných tvorivých ľudských zdrojov a výskumnej infraštruktúry predstavujú najvýznamnejší zdroj tvorivého potenciálu Slovenska. Využitie vysokých škôl ako zdroja základných znalostí a relevantných technológií a postupov vo výrobe a spoločenskej praxi hrá vo vyspelých ekonomikách založených na znalostiach veľmi významnú rolu. Vláda by sa preto mala usilovať hľadať vhodné stimuly a formy podpory základného a aplikovaného výskumu a spolupráce vysokých škôl a praxe (napr. cestou efektívnych grantových schém, podpory vedeckých parkov, biznis inkubátorov, vyhľadávaním zdrojov, tzv. seed capital funds a iných) za účelom budúcej inovácie produktov, procesov, služieb a produkcie s vyššou pridanou

hodnotou. Vysoké školy sa musia stať tiež motorom ekonomického a spoločenského života regiónu.

4. Internacionalizácia a posilnenie konkurencieschopnosti slovenského vysokého školstva

Vláda by si mala predsavziať podporiť posilňovanie konkurencieschopnosti slovenského vysokého školstva. Slovenské vysoké školstvo treba modernizovať, zatriktívniť a otvoriť svetu, a to predovšetkým pre občanov Európskej únie. V tejto súvislosti je nevyhnutné internacionalizovať ľudské zdroje – učiteľov, vedcov a študentov, a to cestou podpory medzinárodnej spolupráce a mobility. Treba sa zamerať aj na modernizáciu technickej infraštruktúry, učební, laboratórií, knižníc a ubytovacích kapacít vysokých škôl. Tak ako je dnes pre konkurencieschopnosť výroby nevyhnutná jej vysoká technologická úroveň, nemôžu byť slovenské vysoké školy medzinárodne konkurencieschopné s technickou výbavou z minulého storočia.

Bratislava 29. júna 2010